

**PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE** | *ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA*

Ob železnici 30 a
p. p. 214
SI-1001 Ljubljana
W www.pzs.si

E info@pzs.si
T +386 (0)1 43 45 680
F +386 (0)1 43 45 691
ID DDV SI62316133
IBAN SI56 6100 0001 6522 551

**KOMISIJA ZA VARSTVO
GORSKE NARAVE**
T +386 (0)1 43 45 683
E varstvo.narave@pzs.si
W <https://kvgn.pzs.si>

Program dela Komisije za varstvo gorske narave pri PZS za leto 2026

Predstavljen je program IO KVGN, odbori in odseki pripravljajo in izvajajo svoj program. Programi se v največji možni meri usklajujejo in v določenih akcijah povezujejo.

Namen

Komisija za varstvo gorske narave Planinske zveze Slovenije (v nadaljevanju KVGN) usklajuje in pospešuje dejavnosti planinske organizacije na področju varovanja in ohranjanja gorske narave.

Izvršni odbor KVGN (v nadaljevanju IO KVGN) pripravlja strokovna mnenja in predloge rešitev ter jih posreduje pristojnim organom Planinske zveze Slovenije (PZS).

Poslanstvo

Skrb za varovanje in ohranjanje gorske narave na področju in območju delovanja PZS in njenega članstva ter širše.

Podlage organiziranosti in delovanja

- Statut PZS
- Častni kodeks slovenskih planincev
- Pravilnik o organiziranosti in delovanju Komisije za varstvo gorske narave Planinske zveze Slovenije

Osnovna načela varstva (gorske) narave

- Celovitost naravnih procesov in posledic obremenitev narave (in okolja)
- Sonaravnost (naravno okolje je omejeno - meje rasti) in trajnost (trajnostni razvoj)
- Previdnost in preventiva (javnost in preglednost delovanja ter nadzor)
- Odgovornost in plačilo povzročitelja obremenitve = povzročitelj plača

Nove varuhinje in varuhi gorske narave PZS, 22. generacija, letnik 2025
Foto: arhiv KVGN PZS

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE | ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

Ob železnici 30 a
p. p. 214
SI-1001 Ljubljana
W www.pzs.si

E info@pzs.si
T +386 (0)1 43 45 680
F +386 (0)1 43 45 691
ID DDV SI62316133
IBAN SI56 6100 0001 6522 551

KOMISIJA ZA VARSTVO
GORSKE NARAVE
T +386 (0)1 43 45 683
E varstvo.narave@pzs.si
W <https://kvgn.pzs.si>

Sestava

KVGN sestavljajo odseki za varstvo gorske narave planinskih društev (**odseki**), ki se združujejo v odbore varstva gorske narave pri MDO PD (**odbori**). Delo koordinira in usmerja **IO KVGN**.

Število odsekov na dan 31. 12. 2025 je bilo **116**. Vseh društev v PZS je 301, kar pomeni, da 185 ali 62 % društev nima odseka za varstvo gorske narave.

Odbori v nekaterih MDO PD ne delujejo tako, kot je predvideno z dokumenti in bi bilo treba za naravovarstveno usmerjanje članstva. **V nekaterih MDO PD odbori VGN sploh ne obstajajo.**

Strokovni kadri

V odsekih delujejo predvsem varuhi gorske narave (varuhi) in gorski stražarji (stražarji) PZS.

Naziv varuh/inja gorske narave PZS je od leta 2002 na 20-ih tečajih pridobilo 462 oseb.

Varuhi gorske narave z veljavno licenco na dan 31. 12. 2025: **269**.

Gorski stražarji na dan 31. 12. 2025: okoli **770** aktivnih - po poročilih vodij odborov, centralne evidence ne vodimo. Svoj status obnavljajo z aktivnostjo, ki jim je priznana - potrjena v članski izkaznici.

Poleg varuhov in stražarjev sestavljajo odseke tudi drugi člani planinskih društev, ki jih naravovarstvena problematika posebej zanima in jo uveljavljajo med članstvom v društvih. Med njimi je veliko mentorjev planinskih skupin ter strokovnih in ljubiteljskih naravovarstvenikov.

Organi

Najvišji organ je **Zbor odsekov** - sestaja se enkrat letno - načeloma meseca marca.

Izvršni organ je Izvršni odbor komisije (IO KVGN).

Sestava in osnovno delovanje IO KVGN (mandat 2022-2026)

Organ	Vodja (načelnik)	Člani
IO KVGN	Marijan Denša, PD Nazarje	Sabina Francek Ivovič, OPD Koper, namestnica Irena Bertancelj, PD Ljubljana Matica Janko Kolar, PD Ribnica na Pohorju Olga Kržan, PD Brežice Tomaž Mihelič, PD Bohinjska Bistrica Irena Mrak, PD Križe Miran Ritonja, PD Ptuj

IO KVGN ima naslednje **delovne skupine**: za usposabljanje in izobraževanje, za strokovna naravovarstvena vprašanja in mnenja, za strokovna gradiva, za družabna omrežja in za dogodke. Določeni so posamezniki za povezovanje z odbori pri MDO PD in z določenimi komisijami PZS.

Načrtujemo pet (5) sej, od tega dve razširjeni z vodji odborov. Seje bodo lahko tudi po spletu ali dopisne, predvsem zaradi časovne ter finančne racionalizacije.

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE | ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

Ob železnici 30 a
p. p. 214
SI-1001 Ljubljana
W www.pzs.si

E info@pzs.si
T +386 (0)1 43 45 680
F +386 (0)1 43 45 691
ID DDV SI62316133
IBAN SI56 6100 0001 6522 551

KOMISIJA ZA VARSTVO
GORSKE NARAVE
T +386 (0)1 43 45 683
E varstvo.narave@pzs.si
W <https://kvgn.pzs.si>

Poudarki programa v letu 2026

a) Leto 2026 bo leto naravi prijaznega obiskovanja gorskega sveta:

- V letu 2026 bomo obeleževali 160 letnico rojstva dr. Angele Piskernik; predstavitev njenega dela in življenja planinski in širši javnosti.
- OZN je leto 2026 razglasila (tudi) za mednarodno leto prostovoljcev za trajnostni razvoj, ki jim varuhi gorske narave zagotovo pripadamo.
- Nadaljevanje in nadgradnja aktivnosti v zvezi s projektom »Peš iz dolin do višin«.

Celoletne aktivnosti - redni program

a) Monitoring naravovarstvene problematike gorskega sveta in priprava strokovnih mnenj, priporočil, predlogov pristojnim organom PZS:

- Ažurno in kritično spremljanje stanja in posegov v gorsko naravo ter informiranje javnosti o nedovoljenih posegih, zlasti v povezavi s podnebnimi spremembami in vse večjimi obremenitvami gorskega okolja.
- Spremljanje delovanja planinskih koč in druge planinske infrastrukture z vidika obremenjevanja gorskega okolja (čiščenje odpadnih voda, odpadki, prometna obremenitev, zvočno in svetlobno onesnaževanje, raba lokalnih virov pitne vode, zmanjševanje uporabe vode v plastenkah itd.) in ogrožanja gorske narave ter priprava strokovnih predlogov in rešitev za izboljšanje stanja.
- Aktivno spremljanje problematike ter ozaveščanje javnosti o vožnjah z motornimi vozili in gorskimi kolesi v naravnem okolju.
- Priprava strokovnih stališč do načrtovanja različnih dejavnosti in prostorskih posegov v gorsko naravo in okolje nasploh.
- Priprava strokovnih predlogov, pripomb in dopolnitev novih pravnih aktov, katerih izvajanje vpliva na stanje narave in okolja v gorskem svetu.

Naravovarstveni izlet na Vetrnik
Foto: arhiv KVGN PZS

PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE | ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

Ob železnici 30 a
p. p. 214
SI-1001 Ljubljana
W www.pzs.si

E info@pzs.si
T +386 (0)1 43 45 680
F +386 (0)1 43 45 691
ID DDV SI62316133
IBAN SI56 6100 0001 6522 551

KOMISIJA ZA VARSTVO
GORSKE NARAVE
T +386 (0)1 43 45 683
E varstvo.narave@pzs.si
W <https://kvgn.pzs.si>

b) Izobraževanje in ozaveščanje, vzgoja ter obveščanje:

- Izobraževalne in ozaveščevalne aktivnosti za člane PD in širšo javnost: predavanja na tečajih VPZS, sodelovanje z odbori pri izvedbi tečajev za GS, koordinacija naravovarstvenih predavanj po odborih, priprava in razdeljevanje zgibank, brošur in priročnikov na akcijah, med odbori in v planinskih kočah.
- Promocija Festivala Alpske konvencije *BRATI GORE* ob mednarodnem dnevu gora, zlasti na vsebine varovanja gorske narave.
- Delo z mladimi na področju varstvo gorske narave (**naravovarstveno-planinska pedagogika**).
- Obveščanje javnosti in članstva o naravovarstveni problematiki in delu KVGN preko spletne strani in FB profila.

c) Organiziranost in delovanje ter sodelovanje:

- Aktivno **sodelovanje in povezovanje KVGN z odbori odsekov VGN pri MDO** (svetovanje, podpora, seje odborov, razširjena seja IO).
- Spodbujanje društev in meddruštvenih odborov za ustanavljanje odsekov ter napotitev kandidatov na usposabljanje za varuha gorske narave.
- Sodelovanje in povezovanje KVGN z drugimi NV organizacijami in institucijami, zlasti v naravovarstvenih (NV) akcijah in izobraževalnih aktivnostih.
- Sodelovanje v mednarodni komisiji za varstvo gorske narave KONSAR pri CAA, Mountain Protection Commission UIAA. Organizacija letnega srečanja.

Srečanje in pohod v Ljubljani,
v okviru obeleževanja neformalnega kulturnega praznika »Ta veseli dan kulture«
Foto: arhiv KVGN PZS

**PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE** | *ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA*

Ob železnici 30 a
p. p. 214
SI-1001 Ljubljana
W www.pzs.si

E info@pzs.si
T +386 (0)1 43 45 680
F +386 (0)1 43 45 691
ID DDV SI62316133
IBAN SI56 6100 0001 6522 551

**KOMISIJA ZA VARSTVO
GORSKE NARAVE**
T +386 (0)1 43 45 683
E varstvo.narave@pzs.si
W <https://kvgn.pzs.si>

Izobraževanje in usposabljanje strokovnih kadrov (preglednica)

Naziv	Termin in lokacija	Št. udeležencev
Naravovarstvena predavanja: predstavitev seminarских nalog in strokovna predavanja	Januar–marec	130
Licenčno izpopolnjevanje za varuhe	21. marec	70
Tečaj za VGN	Kabinetni del: po spletu (april, maj) Terenski del: 1. del: maj – Lisca, 10.5. 2. del: maj – Nanos, 24.5. 3. del: junij – Vrata, 30.5.	25
Zaključek tečaja VGN predstavitev seminarских nalog	3. oktober	30
Strokovna NV predavanja	Oktober–november	200

Pomembnejši projekti (preglednica)

Projekt	Namen	Status
Peš iz dolin do višin V nadaljnjem besedilu bomo uporabljali kratico PEŠ	Zmanjšanje negativnih vplivov množičnega obiska in avtomobilskega prometa na občutljiv gorski svet, ter izboljšanje trajnosti in kakovosti doživetja v gorskih območjih obiskovalcem in domačinom z naravi prijaznejšimi načini izbire izhodišč, načinov pristopa do izhodišč in ciljev planinske dejavnosti. (Zasnova, promocija in ozaveščanje)	Trajni in trajnostni projekt PZS v pripravi ter začetnem izvajanju v sodelovanju s celotno organizacijsko strukturo PZS in zunanjimi deležniki (Geografski inštitut Antona Melika ZRC SAZU idr.)
Izobraževalna in popularizacijska gradiva za planinsko javnost (plakati)	Izobraževanje in ozaveščanje o problematiki varstva (gorske) narave - bio in geo raznolikost slovenskega gorskega sveta	V pripravi
Prenova učbenika Narava v gorskem svetu	Prenova vsebine in sodobnejša oblika	Izbran je nov urednik, delo je zastalo
Prenova spletne strani KVGN	Izboljšati preglednost in ažurnost	V pripravi in izvajanju

**PLANINSKA
ZVEZA
SLOVENIJE** | ALPINE
ASSOCIATION
OF SLOVENIA

Ob železnici 30 a
p. p. 214
SI-1001 Ljubljana
W www.pzs.si

E info@pzs.si
T +386 (0)1 43 45 680
F +386 (0)1 43 45 691
ID DDV SI62316133
IBAN SI56 6100 0001 6522 551

**KOMISIJA ZA VARSTVO
GORSKE NARAVE**
T +386 (0)1 43 45 683
E varstvo.narave@pzs.si
W <https://kvgn.pzs.si>

Akcijski program KVGN v povezavi z odbori odsekov (preglednica)

Aktivnost	Namen	Datum	Lokacija / organizator
Pohod ob Muri	NV izlet in srečanje (svetovni dan mokrišč in PEŠ)	1. 2.	Mura, podravske odbori odsekov
Po Nagelj na Goro Oljko	NV izlet in srečanje (PEŠ)	7. 3.	Polzela, savinjske odbori odsekov
Zbor odsekov	Poročilo, program, smernice, podelitev priznanj	21. 3.	SPM, Mojstrana, IO, gorenjske odbori odsekov
Varovanje velikonočnice	Ozaveščanje javnosti	marec, april	Boč, podravske odbori odsekov
Velika planina v pomladanskem cvetju	Izlet v okviru usposabljanja GS	11.4.	Velika planina dolenjske odbori odsekov
Clusijev svišč na Lovrencu	NV izlet in srečanje	9. 5.	Lovrenc, zasavske odbori odsekov
Dan za Pohorje	NV srečanje	24. 5.	Narava Pohorja, podravske odbori odsekov
Veternik	NV izlet in srečanje	24. 5.	Kozjansko, savinjske odbori odsekov
Idrija ob dnevu geo parkov	Pohod ob dnevu geo parkov	24. 5.	Idrija posoške odbori odsekov
Slavnik v cvetju	Botanični izlet	31.5.	Slavnik primorske odbori odsekov
Vesela planinska šola	Dan planincev Ozaveščanje in promocija	13. 6.	Areh na Pohorju IO, odbori odsekov
Dan alpske močine	NV izlet in srečanje	2. 8.	Orožnova koča, gorenjske odbori odsekov
Zaključek tečaja in letno srečanje GS in VGN	Podelitev nazivov, izobraževanje, NV srečanje	20. 9.	Lokacija naknadno, IO, tečajniki
Dan Smrekovca	NV izlet in srečanje	27. 9.	NZS Smrekovec, savinjske odbori odsekov
Ta veseli dan kulture, PEŠ	Letno srečanje in NV izlet	5. 12.	Grajski grič, botanični vrt, ljubljske odbori odsekov
Brati gore - lokalne prireditve festivala Alpske konvencije	Ozaveščanje, promocija mednarodnega dneva gora	11. 12.	Odbori in odseki VGN

Pripravil in sprejel IO KVGN PZS na 10. seji 15. decembra 2025 in na 11. seji v razširjeni sestavi z vodji odborov 13. januarja 2026.

Zbral in uredil: Dušan Prašnikar, strokovni sodelavec

Marijan Denša, načelnik KVGN